

Rahatarkus, valikaine 5 klass (35 tundi) ja 4. klass (17,5 tundi)

4. klass (17,5 tundi)

1. Üldalused

1.1. Õppeaine kirjeldus

Rahatarkuse kursuse raames õpib 4. klassi õpilane rahast aru saama läbi praktiliste õppemängude, loovate tegevuste ning teoreetilise tausta. Õppetegevus(t)e käigus toetatakse ennastjuhtivaks õppijaks ja isiksuseks kujunemist läbi iseseisva tegutsemise ja valikute tegemise. Käsitletakse:

1. Mis on raha ja kust seda saab?
2. Kes on ostja ja müüja?
3. Mis on vajadused ja soovid?
4. Mis on pank? Kuidas raha panku jõuab?
5. Mis on ostunimekiri ja miks seda vaja on?
6. Unistamine, taskuraha kulutamine ja raha kasvatamine

1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Rahatarkuse kursuse eesmärk on käsitleda rahatarkuse baasteemasid toetades omakorda ka sotsiaalsete pädevuste ja suhtluspädevuse arengut. Õpitu rakendamisel mängude kaudu toetatakse paremate praktiliste valuuta käsitlemise võimete ja sügavamate finantsiliste teadmiste arendamist. Luuakse eelkõige seoseid läbi isikliku ja emotsionaalse kogemuse, et tekkiks sügavam baasteadmiste mõistmine.

1.3. Hindamise põhimõtted

Hindamisel lähtutakse kooli õppekava üldosast. Rahatarkuse õpitulemuste saavutatuse kohta antakse õpilastele kogu õppeperioodi jooksul toetavat ja edasiviivat tagasisidet. Õpetaja annab tagasisidet nii rühma saavutustele kui ka individuaalsele tegevusele. Hindamine on mitteametav.

5. klass (35 tundi)

1. Üldalused

1.1. Õppeaine kirjeldus

Rahatarkuse kursuse raames õpib õpilane praktiliste mänguliste loovate näidete ja teooria abil:

1. Mis on rahatarkus? Mis on rikkus? Kuidas eesmärgi seada?
2. Kuidas oma raha ja aega planeerida? Mis on eelarve?
3. Kuidas olla ennastjuhtiv? Mis on soovid ja vajadused?
4. Mis on laen ja intress? Mis on investeerimine ja mis vormid sellel on?
5. Kuidas olla ettevõtlik ja tegeleda ettevõtlusega?

1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Rahatarkuse kursuse eesmärk on pakkuda noortele rahatarkuse baasteadmisi. Oluline on olla teadlik oma raha kulutamise harjumustest ning alternatiivsetest võimalustest rahaga ümber käia. Eesmärk on tutvustada ka erinevaid ennastjuhtiva ja ettevõtlikku õpilase komponente, et rahatarkuse teadmiste rakendamine oleks maksimaalne.

Rahatarkus on vajalik oskus kõigile ühiskonnaliikmetele, kuidas raha säästa ja investeerida ning rahaga seotud otsuseid vastu võtta – rahatarkus on aluseks rõõmsamale ja tervemale ühiskonnale ning rajab tee väikeriigi tugevale majandusele.

1.3. Hindamise põhimõtted

Rahatarkus valikaine õpitulemuste saavutatuse kohta antakse õpilasele tagasisidet õppeprotsessi käigus, lähtudes õpilase õpiülesannetest. Kokkuvõtvalt hinnatakse kursuse lõpus.

Õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna.

Hindamiskriteeriume kirjeldatakse kooli õppekava üldosas.

2. AINEKAVA

4. KLASS	
Teema: Minu raha	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Teab, et erinevates riikides on kasutusel erinev valuuta. 2) Oskab kohalikus valuutas rahaga arveldada. 3) Õpilane mõistab, et raha on vahetusvahend. 4) Õpilane teab, et raha saab tööd tehes. 5) Õpilane mõistab, et panga roll on tema raha hoiustamine.	Erinevate riikide valuutade võrdlemine, näitlikustamine ja valuutaga arveldamine. Minu raha "Ettevõtlusküla" rollimängu läbi mängimine.

Teema: Rahamäng	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Õpilane teab, et unistamine näitab rahale teed ja on elus väga tähtis. 2) Õpilane mõistab, et amet tuleks valida meeldimise, mitte palga suuruse järgi. 3) Õpilane teab, mis on tulu, kulu, kasum ja müügihind. 4) Õpilane mõistab, et vajadused on alati enne tahtmisi. 5) Õpilane saab aru, mis on laenamine ja intress. 6) Õpilane saab aru, mis on investeerimine ja et lisaks raha kasvama panemisele saab investeerida ka tervisesse ja teadmistesse. 7) Õpilane mõistab säästmise, kulutamise ja annetamise vajalikkust elus. 8) Õpilane oskab koostada lihtsat eelarvet ja mõistab selle järjepideva pidamise tähtsust. 9) Õpilane saab aru, et raha on maksevahend, kuid raha eest ei saa kõike osta. On veendunud, et tema ise, tervis, sõbrad ja pere liikmed on olulisemad kui raha. 10) Õpilane mõistab, et teadmised rahast saavad rikkaks teha.	“Tom õpib rahamängu” - õppemängu erinevate materjalide läbitöötamine ja läbi mängimine.
Teema: Rahatarkuse kompass	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Õpilane mõistab soovide ja vajaduste erinevust. 2) Õpilane oskab oma valikuid põhjendada. Õpilane teab mis on laenamine ja mõistab laenamise ohtusid. 3) Õpilane saab aru raha kogumise vajalikkusest. 4) Õpilane teab võtteid raha kogumiseks. 5) Õpilane teab mõistet “tark tarbimine” ja oskab sellele tuginedes enda valikuid teha. 6) Õpilane teab, millega tuleb enda valmistatud toodete müümisel arvestada. Õpilane saab aru mõistete tulu ja kasum erinevustest.	Läbi “Rahatarkuse kompass” mängu rahatarkuse teemalistele küsimustele vastamine, oma toodete turul müümine ja ostmine ning mänguraha kogumine. Rahatarkusega seotud mõistete kordamine ja kinnistamine.
5. KLASS	
Teema: Rahatarkus	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Tutvub rahadefinitsiooniga ja -funktsioonidega	Rahatarkus on vajalik oskus kõigile ühiskonnaliikmetele (säästmine,

2) Mõistab, mis eesmärgi kannab rahatarkuse aine	investeerimine, rahaga seotus otsuste vastu võtmine).
3) Teab, mida saab raha eest ja mida mitte (õnne ei saa raha eest osta).	Miks ma pean seda õppima?
4) Tutvumine raamatuga "Koer nimega Money". Eesmärgistamine.	Millised teadmised on olulised?
Lõiming: Eesti keel – oskab ennast väljendada; jagab oma mõtteid eesti keeles; koostab teksti.	
Teema: Rikkus	
Õpitulemused	Õppesisu
1) teab, mis on rikkuse mõiste 2) Tunneb erinevaid rikkuse vorme: raha, tervis, perekond, vaba aeg, rõõm. 3) Tutvub Maslowi püramiidiga. 4) Tutvub tasakaalurataga, ja oskab analüüsides koostada enda tasakaaluratast. 5) Oskab avaldada oma arvamust arvamismängus „Kumb on kallim?“	Rikkuse määratlemine ja tüübid (materiaalne ja mittemateriaalne rikkus). Rikkuse subjektiivne ja objektiivne hindamine. Rikkuse allikas ja loomine. Rikkuse jaotumine ühiskonnas. Juhtumianalüüs, arutelu ja debatt. (Koer nimega Money töölehed teemad 1-2,5)
Lõiming: Ühiskonnaõpetus – Maslowi püramiidiga tutvumine; Oskus väljendada oma mõtteid ja argumenteerida. Kunst – tasakaaluratta koostamine.	
Teema: Külalisesineja tund	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Saab teada, mida on võimalik rahaga teha (investeerimine ja laenamine) 2) Osaleb <i>Cashy</i> mängus	Investeerimine ja laenamise plussid ja miinused. (Koer nimega Money töölehed teema 7)
Lõiming: Eesti keel – väljendab oma arvamust suuliselt, vastab küsimustele, koostab teksti; Ühiskonnaõpetus – teab, millised võimalused on talle avatud.	
Teema: Mänguline teadmiste kontroll	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Teab, mis on raha. 2) Tunneb, mis on aja planeerimine ning oskab iseseisvalt koostada päevaplaani. 3) Leiab seoseid raha ja aja mõistete vahel	Mis on aja planeerimine ja milleks seda vaja on. Seos aja ja raha vahel. (Koer nimega Money töölehed 9,14)
Lõiming: Eesti keel – väljendab oma arvamust suuliselt, vastab küsimustele Inimeseõpetus – oskab koostada päevaplaani lähtudes oma vajadustest ja oskustest.	
Teema: Laen ja intress	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Tutvub, mis on laen ja intress 2) Saab teada, kuidas on võimalik valikuid teha: alternatiivkulu ja mõjutustegurid	Tom õpib rahamängu töölehed nr 9, nr 21. Koer nimega Money 1. peatükk, Koer nimega Money töölehed teema 10.
Lõiming: Eesti keele – täidab töölehe, vaatab video ja vastab küsimustele.	

Teema: Maksud (e-tund)	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Oskab leida vaadatud videost tähtsamaid mõtteid teemal maksud 2) Teab, mis info on tema jaoks vajalik ning mida peaks oma vanuses kindlasti teadma.	Õppevideo vaatlus „Mida pean maksudest õpilasena teadma?“
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti. <i>Ühiskonnaõpetus</i> – saab teadmisi ühiskonna arengu ja käitumise kohta	
Teema: Eelarve	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Teab mis on eelarve mõiste ja eesmärk. 2) Teab, mis eelarve on oluline nii isiklikus kui ka avalikus sektoris. 3) Teab mis on kulu ja tulu ning oskab neid kategooriasse jagada (fikseeritus, muutuvad, püsivad, ühekordsed) 4) Oskab koostada lihtsustatud eelarvet (eristab tulusid ja kulusid ning jaotades ressursse vastavalt vajadustele ja võimalustele) 5) Teab, kuidas eelarvet järgida ja kohandada (teab, kuidas kohandada vastavalt muutuvatele oludele ja vajadustele) 6) Teab, mis on vaja suhtuda vastutustundlikult rahakasutusse 7) Teab, mis planeerimine omab tähtsust 8) Teab, mis on kriitiline mõtlemine rahaliste otsuste tegemisel	Mis on eelarve? Eelarve roll isiklikus ja avalikus elus. Eelarvetasakaal. Tulude allikad. Kulude liigid. Kulude prioriteedid. Eelarve struktuur. Eelarve koostamise protsess. Digitaalsete tööriistade kasutamine. Eelarve jälgimine ja kohandamine. Säästmine tähtsus ja investeerimise alused. Rahalised otsused ja nende mõju. Raha väärtustamine.
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti, otsib info. <i>Infotehnoloogia</i> – tutvumine, kuidas saaks interneti kasutada enda kasuks, ja toetusena eelarve planeerimisel.	
Teema: Koostöö alused	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Oskab efektiivselt suhelda ja teha koostööd. 2) Suudab teha kollektiivseid otsuseid 3) Oskab lahendada probleem olukordi meeskonnas 4) Teab mis on refleksioon ning suudab väljendada tagasisidet	Mis on koostöö? Koostöö ja meeskonnatöö erinevus. Koostöö reeglid. Meeskonnamängud ja -harjunused
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti, otsib info. <i>Ühiskonnaõpetus</i> – oskab käituda rühmas, kuulata teisi ja avaldada oma mõtteid ja arvanust.	
Teema: Kokkuvõttev tund.	
Õpitulemused	Õppesisu

1) Oskab teha analüüsi ja refleksiooni	
Teema: Minifirma	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Teab, mis on ajurünnak ning oskab seda kasutada. 2) Suudab välja mõelda ideid ja neid teistele tutvustada 3) Teab, kust on võimalik ideid leida 4) Omab baasteadmisi, kuidas on võimalik ettevõtet luua ja juhtida. 5) Teab, mis on toote või teenuse arendamine 6) Tunneb, finantsplaneerimise, eelarvestamise, turunduse, müügi, meeskonnatöö ja juhtimisoskuse tähtsust. 7) Tunneb põhilisi ettevõtlusega seotud seaduseid ja eetikaküsimusi 8) Suudab õppida läbi kogemuse ja refleksiooni	Äriplaani koostamine. Idee arendamine. Ressursside planeerimine. Eelarve koostamine. Reklaam.
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti, otsib info. <i>Kunst</i> – plakati valmistamine rühmas – aine peegeldus paberil	